

EKSAMEN I

ÅRSREGNSKAP OG GOD REGNSKAPSSKIKK

I henhold til rammeplan for bachelor i regnskap og revisjon av 27.6.2012
og rammeplan for treårig revisorutdanning av 1.12.2005.

5. desember 2018
kl. 0900 - kl. 1500

Løsningsforslag

Eksamen i Årsregnskap/God regnskapsskikk 5. desember 2018

(d) Løsning:

			Elimineringer:		Internt varesalg	Felles adm.kost.	Lån til AS D	Salg AM og avsk.			Konsern
			Oppkjøp	Avsk.							
Driftsinntekter	(14 790 000)	(20 000 000)			500 000	150 000		100 000			(34 040 000)
Varekostnad	6 300 000	14 000 000		100 000	(375 000)						20 025 000
ADK	5 700 000	3 600 000				(150 000)					9 150 000
Avskrivninger	2 000 000	600 000		250 000				(25 000)			2 825 000
Avskrivning goodwill	-	-		161 590							161 590
Netto finanskostnader	200 000	400 000									600 000
Resultat før skattekostnad	(590 000)	(1 400 000)									(1 278 410)
Skattekostnad	135 700	322 000		(80 500)	(28 750)			(17 250)			331 200
Årsresultat	(454 300)	(1 078 000)								(585 090)	(947 210)
Goodwill	-	-	807 950	(161 590)							646 360
Immaterielle eiendeler	-	-	600 000	(200 000)							400 000
Maskiner	2 000 000	1 000 000	250 000	(50 000)				(75 000)			3 125 000
Aksjer	5 400 000	2 000 000	(2 300 000)								5 100 000
Varelager	2 000 000	3 600 000	100 000	(100 000)	(125 000)						5 475 000
Kortsiktige fordringer	600 000	5 000 000						(250 000)			5 350 000
Bank	410 000	400 000									810 000
SUM EIENDELER	10 410 000	12 000 000									20 906 360
Aksjekapital	(2 000 000)	(1 400 000)	1 400 000								(2 000 000)
Annen egenkapital	(2 410 000)	(1 078 000)	-							810 315	(2 677 685)
Minoritetsinteresse	-	-	(639 450)							(225 225)	(864 675)
Utsatt skatt	(100 000)	(300 000)	(218 500)	80 500	28 750			17 250			(492 000)
Langsiktig gjeld	(3 900 000)	(3 722 000)									(7 622 000)
Kortsiktig gjeld	(2 000 000)	(5 500 000)						250 000			(7 250 000)
SUM EK og GJELD	(10 410 000)	(12 000 000)									(20 906 360)

	SUM	70 %	30 %
Årsresultat AS D	(1 078 000)	(754 600)	(323 400)
Avskrivninger merverdier	250 000	175 000	75 000
Merverdi varelager	100 000	70 000	30 000
Avskrivning goodwill	161 590	161 590	
Urealisert gevinst varesalg	125 000	125 000	
"Netto" urealisert gevinst salg maskiner	75 000	52 500	22 500
Effekt utsatt skatt	(126 500)	(97 175)	(29 325)
Resultat til hhv. MAJ./MIN.	(492 910)	(267 685)	(225 225)

- (e) Dersom aksjeinvesteringen behandles etter egenkapitalmetoden (i stedet for kostmetoden) i selskapsregnskapet betyr det at Mor AS kun tar in sin eierandel mht. resultatandel og verdi i balansen. Videre skal man eliminere avskrivninger på goodwill og merverdier samt interne transaksjoner iht. eierandel. Se RL § 5-17.

Tallene fremgår av det som er utarbeidet i (c). Resultatandelen er 267 685. Den skal resultatføres, og vil øke den balanseførte verdien av investeringen på MNOK 2,3 til 2 567 685.

OPPGAVE 2

Besvarelsen skal inneholde en drøftelse etter GRS og IFRS. Norsk regnskapslovgivning og GRS bygger på grunnleggende regnskapsprinsipper, og transaksjons- og opptjeningsprinsippet er sentrale prinsipper knyttet til inntektsføring. For å kunne inntektsføre må det ha funnet sted en transaksjon, hvilket ikke er tilfellet i vårt tilfelle pga. ikke solgt – kun et mulig salg. Det er rimelig å nevne RL § 5-8 ikke kan brukes som grunnlag for inntektsføre – gjelder kun verdipapirer som omsettes i et regulert marked mv. Bakgrunnen for denne bestemmelsen er at det ikke gir mening å skille mellom realiserte og potensielle transaksjoner når man har noterte markedspriser.

Etter IFRS kan man bruke markedspris i stedet for historisk kost. I vårt tilfelle er det en investeringseiendom, som kan selges for MNOK 25. Tomter skal ikke avskrives, så det er tillatt å resultatføre (ikke over OCI) verdiøkningen på MNOK 20. Siden dette bygger på et konkret bud, vil denne målingen også være pålitelig.

OPPGAVE 3

I denne oppgaven (a) og (b) skal studentene beregne den regnskapsmessige konsekvensen av hhv. knekkpunkts- og reverseringsmetoden. Begge metodene bygger på sammenstillingsprinsippet, fornuftig avskrivningsplan og ikke minst beste estimat som åpner opp for begge disse to løsningene. Videre bør studentene også henvise til NRS 5. Merk at IAS 16 pålegger bruk av knekkpunkt når levetiden enders vesentlig, men tillater ikke bruk av reverseringsmetoden. Merk at oppgaven ikke legger opp til drøftelse i (a) og (b).

- (a) Levetiden øker med 10 år. Dette innebærer at man skal avskrives inngående balanseført verdi over resterende levetid, dvs. 35 år.

Før endring: Avskrivning pr. år 800 000 (MNOK 40 / 50 år)
Etter endring: Avskrivning pr. år 571 429 (MNOK 20 / 35 år)
BV 31.12.08 = 19 428 571

- (b) Her skal man reversere tidligere for høye avskrivninger:

Avskrivning: 666 667 (MNOK 40 / 60 år)
Reversering: $(800\,000 - 666\,667) \cdot 25 \text{ år} = 3\,333\,325$
BV 31.12.18: $22\,666\,658 \text{ (MNOK } 20 + 3\,333\,325 - 666\,667)$

- (c) Etter norsk regnskapslovgivning og GRS bygger behandlingen av periodisk vedlikehold på sammenstillingsprinsippet. Dette betyr at man skal avsett for periodisk vedlikehold årlig, og bygge opp en avsetning til vedlikehold. Dersom det er estimatendringer, skal man korrigere for dette. Merk at andre løsninger også er tillatt, jf. NRS 13. Det forventes ikke at studentene gjør rede for alle, dog bør det påpekes at en alternativ løsning (som også er i samsvar med IFRS), er at man innarbeider behandlingen av periodisk vedlikehold i avskrivningsplanen. Dette er en løsning som er i henhold til NRS 13, og denne standarden legger mer eller mindre opp til at dette er den prefererte løsningen.

IFRS tillater ikke at det bygges opp en avsetning. Dette henger sammen med at denne gjeldsposten ikke tilfredsstiller definisjonen av en forpliktelse, pga. selvpålagt. Derfor er eneste løsning å innarbeide periodisk vedlikehold i avskrivningsplanen.

Små foretak trenger ikke ta hensyn til periodisk vedlikehold iht. NRS 8. Dette vil være i strid med IFRS.

OPPGAVE 4

a)

Kandidaten bør nevne at både full tilvirkningskost og variabel tilvirkningskost er tillatt etter rskl § 5-4 (2), men sistnevnte er bare tillatt for små foretak.

Når det gjelder prinsippendringer bør det henvises til rskl § 4-4 om at prinsipper skal anvendes konsistent over tid. Imidlertid tillates prinsippendring dersom endringen gir bedre periodisering. Dette fremgår av NRS 8, pkt. 2.1.3. Små foretak kan likevel endre regnskapsprinsipp mellom regnskapsperioder uavhengig av kravet til bedre regnskapsmessig periodisering, når prinsippendringen er foretatt på grunnlag av en relevant kostnad/nytte betraktning.

Ettersom full tilvirkningskost er et hovedprinsipp, mens variabel tilvirkningskost er en unntaksregel (forenklingsregel) for små foretak, og lovens hovedbestemmelser normalt gir bedre periodisering enn unntaksreglene for små foretak, må konklusjonen være at en overgang fra variabel tilvirkningskost til full tilvirkningskost vil være tillatt for både små og mellomstore selskap.

Virkningen av endring av regnskapsprinsipp skal føres direkte mot egenkapitalen, jf rskl § 4-3 (2). Virkningen av prinsippendring måles på tidspunktet for inngående balanse, jf NRS 5 pkt 5. Små foretak kan resultatføre virkning av endring av regnskapsprinsipp, jf rskl § 4-3 (3). Dersom virkningen resultatføres skal den spesifiseres på egen linje som ekstraordinær post benevnt som «virkning av prinsippendring», jf NRS 8 pkt 7.3.2.

En god besvarelse drøfter også plikten til omarbeiding av sammenligningstall for fjoråret, jf rskl § 6-6. Dette kan unnlates dersom det ikke er mulig å foreta omarbeidelse uten for store kostnader og det heller ikke er vesentlig i forhold til forståelsen av selskapets inntjeningssevne, jf NRS 5 pkt 5. Små foretak kan alltid unnlate å omarbeide sammenligningstallene, jf rskl § 6-6 (2).

En meget god besvarelse nevner notekravene i rskl § 7-3 og for små foretak § 7-35 (2).

b)

Beregning per 01.01.2018:

	Produkt X	Produkt Y	Produkt Z
Direkte kostnader per enhet	16 000	22 000	28 000
Antall enheter	100	70	45
Direkte kostnader samlet	1 600 000	1 540 000	1 260 000
Indirekte variable tilv.kostnader	4 000 * 0,70 *100	5 000 * 0,70 *70	6 000 * 0,70 *45
Sum indirekte var. tilv.kostnader	280 000	245 000	189 000
Variabel tilvirkningskost	1 880 000	1 785 000	1 449 000
Indirekte faste tilv.kostnader	16 000 * 0,20 * 100	22.000 * 0,20 * 70	28.000 * 0,20 * 45
Sum indirekte faste tilv.kostnader	320 000	308 000	252 000
Full tilvirkningskost	2 200 000	2 093 000	1 701 000

Virkningen av prinsippendring måles på tidspunktet for inngående balanse. Effekten er lik størrelsen av de indirekte faste tilvirkningskostnadene for de tre produktene = kr 880 000.

Hovedregelen er at dette skal gjøres som en egenkapitalkorreksjon slik:

Debet ferdigvarelager	880 000
Kredit AEK	880 000

Eksamen i Årsregnskap/God regnskapsskikk 5. desember 2018

Små foretak kan alternativt gjøre det slik:

Debet ferdigvarelager	880 000
Kredit ekstraord inntekt	880 000

Uavhengig av dette blir årets varelager slik:

	Produkt X	Produkt Y	Produkt Z
Direkte kostnader per enhet *)	16 500	22 750	29 000
Antall enheter	120	85	30
Direkte kostnader samlet	1 980 000	1 933 750	870 000
Indirekte variable tilv.kostnader	4 000 * 0,70 *120	5 000 * 0,70 *85	6 000 * 0,70 *30
Sum indirekte var. tilv.kostnader	336 000	297 500	126 000
Variabel tilvirkningskost	2 316 000	2 231 250	996 000
Indirekte faste tilv.kostnader	16 500 * 0,20 * 120	22.750 * 0,20 * 85	29.000 * 0,20 * 30
Sum indirekte faste tilv.kostnader	396 000	386 750	174 000
Full tilvirkningskost	2 712 000	2 618 000	1 170 000

*) Kostnaden for halvfabrikata har økt med 5%

Sum beholdning IB	5 994 000
Sum beholdning UB	6 500 000
Beholdningsøning 2018	506 000

Denne bokføres slik:

Kredit beholdningsendring ferdigvarer (RES)	506 000
Debet varebeholdning ferdigvarer (BAL)	506 000

c)

NRS 1 pkt 3.1 sier at «ved beregning av indirekte faste kostnader skal normal kapasitetsutnyttelse legges til grunn» mens «ved større tilvirkning enn normal utnyttelse tillegges virkelig kostnad». Ettersom kapasitetsutnyttelsen i 2018 har vært bare 90%, gjøres ingen endring.

OPPGAVE 5

a)

Kandidaten bør ta utgangspunkt i rskl § 5-8. Aksjer som oppfyller vilkårene i bestemmelsen skal vurderes til markedsverdi (dagskurs) per balansedagen. Små foretak kan alternativt benytte laveste verdis prinsipp, alternativt laveste verdi med porteføljevurdering, jf NRS 8 pkt 4.4.4.1.

For utenlandske aksjer benyttes et sammenslåingsprinsipp (aksjekurs * valutakurs).

b)

Anskaffelseskost aksje C AG	267 000
Verdi per 31.12 = $(150 * 180 * 9,50)$	256 500

Den laveste verdien skal benyttes i regnskapet 31.12.2017 = kr 256 500.

c)

Anskaffelseskost alle aksjene	1 085 000
Verdi per 31.12	
A $(1\ 400 * 326)$	456 400
B $(1\ 400 * 320)$	448 000
C (beregnet ovenfor)	<u>256 500</u>
Sum	1 160 900

Konsekvensen er at samlet anskaffelseskost beholdes = kr 1 085 000. Urealisert tap i aksje B og C utlignes av urealisert gevinst i aksje A.

d)

Selskapet kan her velge mellom gjennomsnittskost og FIFO-prinsippet (små foretak), jf rskl § 5-5.

Gjennomsnittskost

Salgsverdi $(500 * 326)$	163 000
Kostpris $(184\ 000 + 156\ 000) * 500 / 1\ 400$	<u>121 428</u>
Gevinst	41 572

FIFO

Salgsverdi $(500 * 326)$	163 000
Kostpris $(500 * 230)$	<u>115 000</u>
Gevinst	48 000